

Mirosław Kokot

Znaczenie "nasienia niezniszczalnego" w 1 P 1,23

Collectanea Theologica 44/2, 35-44

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. MIROSLAW KOKOT SDB, KRAKÓW

ZNACZENIE „NASIENIA NIEZNISZCZALNEGO” W 1 P 1,23

Św. Piotr Apostoł kierując słowa pociechy i zachęty do przesładowanych wyznawców Chrystusa w Małej Azji przypomina im wzniosłość chrześcijańskiego życia. Wzniosłość ta polega na odrodzeniu chrześcijan z „nasienia niezniszczalnego”. W artykule niniejszym chcemy wniknąć w myśl św. Piotra, a szczególnie w treść przenośni, obrazu, którym posługuje się św. Piotr mówiąc o „nasieniu niezniszczalnym”. Opinie komentatorów są tutaj bardzo rozbieżne.

1. Krytyka tekstu

Tekst: 1 P 1,23 „Odrodzeni bowiem jesteście nie z nasienia, które ginie, ale z niezniszczalnego, dzięki słowu Boga, które jest żywe i trwa”.

Kodeksy z recenzji aleksandryjskiej S.A.C. i minuskuł 255 wprowadzają w naszym tekście bardzo poważną zmianę. Zamiast wyrażenia *sporâs* (nasienie) spotykamy *phthoras* (nieczystość). Można by w tej zmianie dopatrywać się zwykłego przeoczenia kopisty, gdyż oba wyrażenia mają zakończenia o jednakowym brzmieniu. Wydaje się jednak, że kopista kierował się tutaj pewną myślą teologiczną i ona wpłynęła na tę zmianę. Narodzenie z ciała wprost nazywa narodziem z nieczystości, aby wyraźniej przeciwstawić mu narodziem do życia wiecznego, do życia w czystości i świętości¹.

Krytyczne wydanie Nowego Testamentu jak np. K. Tischendorfa², H. F. von Sodena³, A. Merka⁴, H. J. Vogelsa⁵,

¹ Por. D. G. Wohlenberg, *Der erste und zweite Petrusbrief*, Leipzig² 1915, 48.

² *Novum Testamentum graece*, Lipsiae³ 1872, t. 2, 278.

³ *Griechisches Neues Testament*, Göttingen 1913, 294.

⁴ *Novum Testamentum graece et latine*, Romae⁷ 1951, 754.

⁵ *Novum Testamentum graece et latine*, Friburgi⁴ 1955, t. 2, 710.

E. Nestlego⁶, zgodnie przyjmują wyrażenie *sporás*. Oprócz tej zmiany w kodeksach P i K^r, jak również w minuskułach 1175, 917—522, 440—1108, 614^s, vg. syp. po wyrażeniu *menontos* jest dodane *eis t. aióna*. Jednak zgodnie z zasadami krytyki tekstu należy przyjąć lekcję krótszą. Tym bardziej, że rękopisy te są mniejszej wagi.

2. Kontekst

Powodem do wysłania listu było prześladowanie chrześcijan małoazjatyckich ze strony miejscowych pogan⁷. Św. Piotr chce pocieszyć i umocnić prześladowanych, dlatego stawia im przed oczy wzniosłość chrześcijańskiego życia. Wyznawcy Chrystusa przez swoją wiarę stali się uczestnikami wielkiej łaski — zbawienia dusz (1,9,13)⁸. Ten fakt powinien być im siłą w prześladowaniach.

Omawiając kontekst ograniczamy się do rozdziału 1 i 2, 1—10. W urywku tym można wyróżnić dwie części (1,3—12 i 1,13—2,10) ściśle ze sobą połączone. W pierwszej części (1,3—12) św. Piotr mówi o dziełach zbawczych Boga i o łaskach, których uczestnikami są wierni. Wiersze te stanowią jakby hymn opiewający zbawcze dzieła Boże⁹. W części drugiej (1,13—2,10) św. Piotr wysnuwa praktyczne wnioski dotyczące osobistej świętości wiernych. Wnioski te zawierają różne zachęty i upomnienia. Właśnie wśród tych upomnień znajduje się interesujący nas wiersz 1,23.

Zaraz na wstępie (1,1n) św. Piotr streszcza myśl główną całego listu: „Piotr, apostoł Jezusa Chrystusa do wybranych...”, którzy wybrani zostali wedle tego, co przewidział Bóg Ojciec, aby w Duchu zostali uświęceni, do posłuszeństwa się skłonili i pokropieni zostali krwią Jezusa Chrystusa...”. Dalsza część listu jest jakby komentarzem do tych słów¹⁰.

Tematem zasadniczym całego kontekstu jest wzniosłość i nowość chrześcijańskiego życia; które prowadzi do życia wiecznego, do zbawienia. Zbawienie to jest dziełem Boga Ojca, Ducha Świętego, Jezusa Chrystusa, jak również wynikiem osobistego wysiłku moralnego każdego chrześcijanina¹¹.

Zbawienie wiernych bierze swój początek z planów i zamiarów zbawczych Boga, który ich do zbawienia przewidział i wybrał

⁶ *Novum Testamentum graece*, Stuttgart¹⁷ 1945, 584.

⁷ Por. E. G. Selwyn, *The First Epistle of St. Peter*, London² 1958, 52—56.

⁸ Por. M. Meinertz — W. Vrede, *Die Katholischen Briefe*, Bonn⁴ 1932, 94.

⁹ Por. H. Gunkel, *Der erste Brief des Petrus*, Göttingen³ 1917, 254.

¹⁰ Por. F. Gryglewicz, *Listy katolickie*, Poznań 1959, 176.

¹¹ Por. P. de Ambroggi, *Le Epistole Cattoliche*, Torino 1957, 94—96.

(1,2; 2,9). Następnie przeznaczył Jezusa Chrystusa, aby dokonał tego zbawienia przez swoją śmierć (1, 19n). Myśl o odwiecznych zbawczych planach Bożych, a raczej przewidywaniach (*prognosis*) jest charakterystyczna dla św. Piotra. Wyrażenie *prognosis*, określające te zamiary i przewidywania spotykamy tylko u św. Piotra (Dz. 2,23; 1 P 1,2 19n)¹². Ostatecznego aktu zbawczego dokonał również Bóg przez wskrzeszenie Chrystusa z martwych (1,3). Dzięki temu wskrzeszeniu Bóg odrodził chrześcijan do dziedzictwa niezniszczalnego, do zbawienia¹³. Następnie Bóg strzeże wiernych swoją mocą, aby tego zbawienia dostąpili (1,5).

W dziele zbawienia bierze udział również Duch Święty. On wiernych uświęca (1,2) i na nich spoczywa (4,14), a przede wszystkim jego moc towarzyszy głoszeniu Ewangelii (1,12).

Jednak bezpośrednim sprawcą zbawienia jest Jezus Chrystus. Wierni zostają pokropieni krwią Jezusa (1,2) i tą krwią zostają wykupieni (1,19n). Również przez zmartwychwstanie Chrystusa i jego uwielbienie chrześcijanie dostępują odrodzenia, czyli oczyszczenia z grzechów (1,3; 3,21). O tym, że przez mękę, śmierć i chwałę Jezusa Chrystusa miało dokonać się zbawienie mówili już prorocy Starego Testamentu (1,11).

Jednak tak wielkie dzieła zbawcze pozostaną bezużyteczne, jeżeli chrześcijanie nie okażą swojej żywej wiary. Wiara ta jest próbowana przez cierpienie jak złoto w ogniu (1,7). Wyrazem tej wiary ma być zdobywanie świętości na miarę świętości Boga (1,15). W wytrwałej wierze wspomaga chrześcijan nadzieja, bo ten, przez którego uwierzyli został wskrzeszony z martwych i uzyskał chwałę (1,21). Przez wiarę chrześcijanie są ze sobą połączeni węzłami duchowymi, dlatego powinna kwitnąć wśród nich wzajemna miłość (1,22). Najlepszą odpowiedzią chrześcijan na dzieła zbawcze Boga są właśnie te trzy cnoty teologiczne pielęgnowane w życiu, a mianowicie wiara, nadzieja i miłość¹⁴.

Jest rzeczą charakterystyczną, że po wierszu 1,23, począwszy od rozdziału drugiego św. Piotr bardzo wyraźnie podkreśla społeczny charakter chrześcijaństwa. Spójnią tej społeczności jest Jezus Chrystus. Chrześcijanie przez swoją wiarę zbliżają się do Chrystusa, który jest kamieniem węgielnym i przez to stają się duchową świątynią, świętym kapłaństwem, aby składać duchowe ofiary (2, 4n). Dzięki wierze stają się również wybranym narodem i wśród innych narodów świata spełniają względem Boga jakby rolę kapłana (2,9n). Św. Piotr, aby wyrazić całą godność chrześcijan, używa tekstów Starego Testamentu, gdzie Żydzi, jako naród wybrany, nazwani są

¹² *Tamże*, 94.

¹³ Por. M. E. Boismard, *Quatre hymnes baptismales dans la Première Epître de Pierre*, Paris 1961, 43—45.

¹⁴ Por. P. de Ambroggi, *dz. cyt.*, 94n.

„wybrany plemieniem, królestwem kapłaństwa, świętym narodem, ludem na własność nabytym, ludem Bożym” (Wj 19,6; Iz 43,20n; Ml 3,17)¹⁵. Dla tych, którzy w Chrystusa nie wierzą, stał się On „kamieniem upadku i skałą zgorszenia” (2,8).

Widzimy, że myśli kontekstu 1,23 są skupione wokół problemu zbawienia. Bóg dokonał zbawienia przez Jezusa Chrystusa i jedynie przez wiarę w Jezusa człowiek może korzystać z wielkich dzieł zbawczych Boga. Nadto wszyscy ci, którzy uwierzyli w Jezusa stanowią nową społeczność — nowy naród wybrany. Spójnią tej społeczności, jakby jej kamieniem węgielnym, jest Jezus Chrystus.

3. Myśl teologiczna 1 P 1,23

W 1,23 św. Piotr stwierdza: „Jesteście ponownie do życia powołani (odrodzeni) nie z ginącego nasienia, ale z niezniszczalnego, dzięki słowu Boga, które jest żywe i trwa”. W tematyce tego tekstu łatwo jest poznać główne rysy myśli teologicznej całego listu: wzniosłość, nowość i nadprzyrodzoność chrześcijańskiego życia. Wydaje się, że to o czym mówił cały kontekst, wiersz 23 streszcza i wyraża w nowej szacie posługując się mową obrazową. Wiersz 23 jest podsumowaniem tego wszystkiego co było powiedziane dotychczas o wzniosłości i nowości chrześcijańskiego życia.

Najpierw porównamy nasz tekst z 1,3, gdzie również jest mowa o odrodzeniu. W 1,3 św. Piotr mówi: „Błogosławiony niech będzie Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa. On wedle wielkiej swojej litości przez wzbudzenie z martwych Jezusa Chrystusa na nowo zrodził nas do żywej nadziei: do dziedzictwa niezniszczalnego i niepokalanego, i niewiednącego, które jest w niebie zachowane dla nas” (1,3n). M. E. Boismard, sądzi, że tekst ten nie wyraża stosunku, jaki zachodzi między zmartwychwstaniem Jezusa a naszym duchowym odrodzeniem. Ideę zmartwychwstania należy tutaj powiązać z ideą nadziei żywej; chrześcijanie wierząc w Jezusa Chrystusa, którego Bóg wskrzesił z martwych, mogą być pewni, że niezawodnie osiągną cel swojej wiary. M. E. Boismard powołuje się na wiersz 21, w którym św. Piotr tak mówi: „Przez Niego uwierzyliście w Boga, On wzbudził Go z martwych i udzielił Mu chwały, tak, że wiara wasza i nadzieja są skierowane ku Bogu”.

Według M. E. Boismarda nie zmartwychwstanie jest tutaj przyczyną odrodzenia, lecz wiara w Jezusa Chrystusa¹⁶. Niewątpliwie w idei odrodzenia wiara odgrywa bardzo ważną rolę. Jest ona wyrazem osobistego wysiłku człowieka w dziele odrodzenia, w którym działają zarówno Bóg jak i człowiek. Wiara jest odpowiedzią

¹⁵ Por. P. de Ambroggi, dz. cyt., 96n.

¹⁶ Por. M. E. Boismard, dz. cyt., 40n.

człowieka na zbawcze dzieła Boga. Jednak w 1,3 św. Piotr mówi wyraźnie o działaniu Boga w dziele zbawienia, a nie człowieka: „On... przez wzbudzenie z martwych Jezusa Chrystusa na nowo nas zrodził...”. W innych tekstach widzimy wyraźny związek między odrodzeniem a zmartwychwstaniem Chrystusa. W 3,21 św. Piotr mówi: „Teraz również... ratuje was ona (woda) we chrzcie nie przez obmycie brudu cielesnego, ale przez prośbę o dobre sumienie zwróconą do Boga, dzięki zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa”. Widać tu ścisły związek między zmartwychwstaniem Chrystusa a odrodzeniem, które polega na oczyszczeniu z grzechów¹⁷. Również w 1,3 ten związek niewątpliwie istnieje¹⁸.

Jeżeli odrodzenie polega na oczyszczeniu z grzechów, to treść teologiczna 1,23 będzie powiązana również z tymi tekstami, które mówią o pokropieniu krwią Chrystusa (1,2) i wykupieniu przez krew Chrystusa (1,18n). Zresztą męka, śmierć i zmartwychwstanie stanowią całość akcji zbawczej Chrystusa (1,10n).

W 1,23 odmiennie od wszystkich pokrewnych tekstów, św. Piotr mówi, że przyczyną odrodzenia jest słowo Boże. Nasuwa się pytanie, jaki zachodzi stosunek względnie związek między dziełami zbawczymi Chrystusa jak męka, śmierć i zmartwychwstanie, a słowem Bożym, gdyż tak przez dzieła zbawcze Chrystusa, jak przez słowo Boże dokonuje się odrodzenie duchowe. Można by odpowiedzieć krótko, że człowiek przyjmując przez wiarę głoszone słowo Boże korzysta ze zbawienia wysłużonego przez Chrystusa. Nawet wiersz 22 mówił o tego rodzaju odrodzeniu: „...uświęciliście się będąc posłusznymi prawdzie”, czyli Ewangelii¹⁹. Jednak między wierszami 22 i 23 zauważamy małą różnicę. W wierszu 22 mamy stronę czynną czasownika wyrażającego uświęcenie: *hêgnikotes* (ptc. pf.) — wierni się uświęcają. Tymczasem w wierszu 23 spotykamy stronę bierną *anagegennêmenoi* (ptc. pf. pass) — wierni zostają odrodzeni. Strona bierna wskazuje raczej na działanie Boga. Wprawdzie w wierszu 25 św. Piotr wyraźnie mówi: „To zaś jest to słowo, które jest wam głoszone”, jednak należy się zapytać, jak św. Piotr rozumie słowo Boże.

Cennego materiału na ten temat dostarczają nam Dzieje Apostolskie, a szczególnie przemowa św. Piotra w domu Korneliusza²⁰. Św. Piotr tak mówi: „Wiecie, że stało się (*genomenon*) słowo po całej Judei, począwszy od Galilei... Jak Jezus z Nazaretu... przeszedł dobrze czyniąc i uzdrawiając... Jego to właśnie zabili zawiesiwszy na drzewie. Ale Bóg wskrzesił Go dnia trzeciego...” (Dz 10,37—40)²¹. Na tej podstawie możemy przypuszczać, że św. Piotr przez słowo

¹⁷ Por. P. de Ambroggi, dz. cyt., 95.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Por. E. G. Selwyn, dz. cyt., 149n.

²⁰ Tamże, 152.

²¹ Przekład E. Dąbrowskiego, *Dzieje Apostolskie*, Poznań 1961, 312.

Boże rozumiał właśnie życie, cuda, mękę i śmierć, i zmartwychwstanie Chrystusa. Dlatego wnioskujemy, że w wierszu 23 św. Piotr mówi o odrodzeniu, czyli oczyszczeniu z grzechów i udzieleniu łaski dzięki męce, śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa. We wspomnianej już powyżej mowie w domu Korneliusza, św. Piotr mówi o stosunku jaki istnieje między słowem Bożym a odpuszczeniem grzechów, czyli według słów św. Piotra pokojem: „Słowo posłał (Bóg) synom izraelskim zwiastując im pokój przez Jezusa Chrystusa” (Dz 10, 36). Pokój oznacza tutaj wolność od grzechów²².

A więc myśl główna 1,23 jest skoncentrowana wokół odrodzenia duchowego chrześcijan, które dokonuje się przez oczyszczenie z grzechów i przez udzielenie łaski. Przyczyną tego odrodzenia jest słowo Boże, czyli Jezus Chrystus i Jego zbawcze dzieła jako życie, męka, śmierć i zmartwychwstanie.

4. Znaczenie „nasienia”

W wierszu 23 św. Piotr dla wyrażenia myśli teologicznej posługuje się również przenośnią i mówi o odrodzeniu z nasienia niezniszczalnego. Temu nasieniu niezniszczalnemu przeciwstawia nasienie, które ginie. W obecnym paragrafie chcemy się zastanowić co wyraża to „nasienie niezniszczalne” i jaka treść kryje się w jego obrazie. Zdania autorów na ten temat są bardzo zróżnicowane.

a) Opinie

G. Wohlenberg widzi podobieństwo między narodzeniem z nasienia niezniszczalnego a narodzeniem z Boga (J 1, 13), z wody i z Ducha (J 3,5), czy też narodzenia na skutek obietnicy (Gal 4,23) lub według ducha (Gal 4,26). Zdaniem G. Wohlenberga św. Piotr wyraźnie rozróżnia między środkiem, dzięki któremu otrzymujemy nowe życie, a nasieniem, z którego to nowe życie powstaje. Środkiem tym jest przyjęte słowo Boże, a nasieniem Duch Święty²³.

A. Bisping nie mówi o Duchu Świętym, ale o łasce uświęcającej. Bóg zasiewa łaskę w duszach ludzkich przez swoje słowo; jest ono środkiem do zaszczepienia w nas zarodka nowego życia. Słowo Boże należy przyjąć z wiarą, a z chwilą przyjęcia chrztu rozpoczyna ono swoją skuteczną działalność²⁴.

E. G. Selwyn stwierdza, że odrodzenie nadprzyrodzone, w którym uczestniczą wierni, ostatecznie nie ma swego źródła w słowie

²² Por. W. Foerster, art. *eiréné* ThWzNT, t. 2, 411.

²³ G. Wohlenberg, *dz. cyt.*, 47n.

²⁴ A. Bisping, *Erklärung der sieben Katholischen Briefe*, Münster 1871, 150n.

Bożym, ale w stwórczej łasce Bożej. Słowo Boże jest jedynie środkiem do odrodzenia i w 1,23 jest wspomniane tylko przejściowo. Na myśl o odrodzeniu z łaski mogła wypłynąć u św. Piotra świadomość własnego imienia „Bar-Jona” tzn. „Syn łaski Bożej”. Św. Piotr chce wytłumaczyć swoim adresatom, że zrodzenie z łaski lub przez łaskę dokonuje się poza procesem naturalnego rodzenia, poza wszelkimi genealogiami, poza wszelką wolą ludzką, lecz dzięki stwórczej mocy Bożej tzn. łasce²⁵.

Przez nasienie rozumieją łaskę względnie Ducha Świętego również A. Charue²⁶, J. Reuss²⁷, G. Thils²⁸.

Inna grupa autorów przyjmuje, że św. Piotr sam wyjaśnia co rozumie przez nasienie. Nasieniem tym jest słowo Boże.

J. E. Huther uważa, że jest rzeczą niesłuszną rozumieć przez nasienie coś innego niż słowo Boże np. Ducha Św. W 1 P 1,23 nie ma mowy o stosunku Ducha Św. do słowa Bożego. Autor powołuje się na kontekst, na wiersz 22, w którym św. Piotr zaznacza, że chrześcijanie uświęcili się będąc posłuszni prawdzie. Przez prawdę J. E. Huther rozumie Ewangelię, która jest orędziem o zbawieniu²⁹.

Podobnie sądzi H. von Soden. Nasienie jest obrazem słowa Bożego. Słowo Boże w tym wypadku dotyczy nauki o zmartwychwstaniu Chrystusa, gdyż w 1,3 jest powiedziane, że chrześcijanie zostali odrodzeni przez zmartwychwstanie Chrystusa³⁰.

M. Hunter również przyjmuje, że przez nasienie należy rozumieć słowo Boże. O takim słowie Bożym mówi również przypowieść o siewcy. Słowo Boże jest żywe i trwałe, gdyż jego centrum jest „Jezus Chrystus wczoraj i dziś, ten sam także na wieki” (Hbr 13,8)³¹. J. Michl również nawiązuje do przypowieści o siewcy³².

Przez nasienie rozumieją słowo Boże jako naukę Jezusa Chrystusa, także A. Schlatter³³, R. Leconte³⁴, i J. Moffat³⁵.

K. H. Schelkle pod symbolem nasienia widzi również słowo Boże, ale rozumie go w swoisty sposób; jest ono mocą Bożą. O takim słowie Bożym mówią już pierwsze karty Starego Testa-

²⁵ E. G. Selwyn, dz. cyt., 150n.

²⁶ *Les Épîtres Catholiques*, Paris 1938, 449n.

²⁷ *Die Katholischen Briefe*, Würzburg⁸ 1959, 95.

²⁸ *L'enseignement de S. Pierre*, Paris 1944, 77.

²⁹ J. E. Huther, *Der erste Brief des Apostel Petrus...*, Göttingen⁵ 1887, 121n.

³⁰ H. von Soden, *Hebräerbrief, Briefe des Petrus...*, Freiburg³ 1899, 140.

³¹ M. Hunter, *The First Epistle of Peter*, New York, 104n.

³² J. Michl, *Die Katholischen Briefe*, Regensburg 1953, 209.

³³ *Die Briefe des Petrus*, Stuttgart⁶ 1938, 25.

³⁴ *Les Épîtres Catholiques*, w: *La Sainte Bible... de Jérusalem*, Paris 1953, t. 42, 74.

³⁵ *The General Epistles*, New York, 111n.

mentu (Rdz 1), kiedy wspominają, że swoim słowem powołał Bóg świat z nicości. O takim słowie Bożym mówi również Psalmista: „Bo sam powiedział a wszystko powstało; On sam nakazał, a zaczęły istnieć” (Ps 32,9). Również Nowy Testament zna słowo, które budzi życie i stwarza to, co nie istnieje (Rz 4,17)³⁶.

Na szczególną uwagę zasługują myśli H. Gunkela i H. Windisch — H. Preiskera, którzy w obrazie nasienia widzą słowo Boże, ale słowo to uczestniczy w przymiotach Boga. Ono działa, jest żywe, wieczne i pełne mocy. W opinii tej jest bardzo wyraźnie podkreślony charakter osobowy słowa Bożego³⁷.

b) Stosunek nasienia do słowa Bożego

Z przeglądu wyżej przytoczonych opinii można zauważyć, że zrozumienie treści ukrytej pod obrazem nasienia, czyli ustalenie jego znaczenia, zasadniczo zależy od jego stosunku do słowa Bożego. 1 P 1,23 brzmi: „Odrodzeni bowiem jesteście nie z nasienia (*ek sporâs*), które ginie, ale z niezniszczalnego, dzięki słowu Boga (*diâ lôgon*), które jest żywe i trwa”. Dla nas ważnym zagadnieniem jest stosunek wyrażenia *ek sporâs* (z nasienia) do *diâ lôgon* (dzięki słowu). Komentatorzy nie są zgodni czy w słowach tych kryje się jednakowa, czy też odmienna treść. Jedni sądzą, że w obu wyrażeniach treść jest ta sama, a są zmienione tylko słowa. Inni dopatrują się różnicy rzeczowej w obu wyrażeniach. Właśnie według opinii, które pod obrazem nasienia upatrują Ducha Św. względnie łaskę oba wyrażenia, co do treści, należy rozróżnić. Na tę różnicę wskazuje zmiana przyimków *âk* na *diâ*. Słowo Boże jest tylko przyczyną, środkiem (*diâ*) do odrodzenia z nasienia niezniszczalnego (*ek*)³⁸. Dlatego też nie można mieszać pojęcia nasienia z pojęciem słowa Bożego. W pojęciu nasienia należy szukać innej treści.

Opinia ta nie wydaje się jednak słuszna. Są pewne racje, które przemawiają za tym, że wyrażenia „z nasienia” i „dzięki słowu” wyjaśniają się wzajemnie, a nie różnią się od siebie. Otóż można zauważyć między nimi pewne podobieństwo; wyrażenia te odpowiadają sobie. Przede wszystkim odpowiadają sobie określenia jakie spotykamy przy nasieniu i przy słowie Bożym. Określenie nasienia jako „niezniszczalne” odpowiada określeniom słowa Bożego „żywe i trwające”. Ten charakterystyczny rys obu wyrażen, a mianowicie zwrócenie uwagi na niezniszczalność i trwałość, świadczy o tym, że wyrażają one tę samą treść³⁹. Po prostu św. Piotr przechodzi od mowy obrazowej do konkretnej i realnej.

³⁶ K. H. Schelkle, *Die Petrusbriefe...*, Freiburg 1961, 53.

³⁷ H. Gunkel, *Der erste Brief des Petrus*, Göttingen³ 1917, 264; H. Windisch — H. Preisker, *Die Katholischen Briefe*, Tübingen³ 1951, 58.

³⁸ Por. G. Wohlenberg, *dz. cyt.*, 47n.

³⁹ Por. J. E. Huther, *dz. cyt.*, 121n.

Świadczy o tym, choćby bezpośrednie powiązanie wyrażenia „z nasienia niezniszczalnego” i „dzięki słowu Boga, które jest żywe i trwa”⁴⁰.

c) Nasienie jako słowo Boże

Na podstawie ścisłego związku jaki zachodzi między wyrażeniami „z nasienia” i „dzięki słowu” widzimy, że nasienie obrazuje treść zawartą w pojęciu słowa Bożego.

Już przy omawianiu treści teologicznej wiersza 23 zwróciliśmy uwagę na sens pojęcia „słowo Boże”. W myśli teologicznej św. Piotra oznacza ono całokształt życia Jezusa Chrystusa wraz z męką śmiercią i zmartwychwstaniem, przez które w szczególny sposób dokonało się zbawienie ludzi. Świadczy o tym przemowa św. Piotra w domu Korneliusza (Dz 10,36—44)⁴¹. Św. Łukasz w prologu do Ewangelii podobnie rozumie słowo Boże (Łk 1,2). Podobną treść zawiera w sobie „Ewangelia”⁴². Św. Marek (1,1) zaraz na wstępie mówi: „Początek Ewangelii o Jezusie Chrystusie”. W ogóle należy mieć na uwadze, że w Piśmie św. słowo Boże jest przede wszystkim faktem⁴³.

Nauka św. Piotra o zbawieniu pozwala pojęcie słowa Bożego jeszcze poszerzyć, a tym samym głębiej zrozumieć znaczenie nasienia. Omawiając kontekst widzieliśmy, że ostateczną przyczyną zbawienia ludzi jest wola i plan zbawczy Boga Ojca. Życie Jezusa Chrystusa, jego śmierć i zmartwychwstanie są tylko realizacją tych zbawczych planów. Dlatego też pojęcie słowa Bożego w 1,23 zakresem swym obejmuje również odwieczne zbawcze plany Boże, jako pierwszą przyczynę odrodzenia duchowego czyli zbawienia. Spostrzeżenia te harmonizują z najbliższym kontekstem. Mianowicie w wierszu 24 św. Piotr dowodzi trwałości słowa Bożego cytatem z księgi Izajasza (40,6—8). Prorok w tekście tym mówi o niezawodnym spełnieniu się zbawczych obietnic Bożych⁴⁴. W myśli św. Piotra obietnice te znajdują swoją ostateczną realizację we Wcieleniu Słowa Bożego, w życiu Jezusa Chrystusa⁴⁵.

Na tej podstawie można stwierdzić, że nasienie jako słowo Boże w 1,23 oznacza wolę zbawczą Boga i jej realizację przez życie, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa.

„Nasienie niezniszczalne” z 1 P 1,23 i nasienie z przypowieści o siewcy wykazują uderzające podobieństwa. Przypowieść o siewcy i 1 P 1,23 mówią o nasieniu jako słowie Bożym. Teksty te

⁴⁰ *Tamże*; H. von Soden, dz. cyt., 140.

⁴¹ Por. E. G. Selwyn, dz. cyt., 149n.

⁴² *Tamże*, 151; H. Schlier, *Wort Gottes*, Leipzig 1959, 12.

⁴³ Por. J. Ph. Ramseyer, art. *Parole*, w: *Vocabulaire Biblique*, Neuchâtel², 1956, 219n.

⁴⁴ Por. E. G. Selwyn, dz. cyt., 152; O. Procksch, *Wort Gottes im A. T.*, ThWzNT, t. 4, 94, 97.

⁴⁵ Por. E. G. Selwyn, dz. cyt., 152.

powstały w odmiennych warunkach i okolicznościach, i każdy z nich ma inne cele i założenia. Forma literacka obu tekstów jest również bardzo różna. Obraz nasienia jest także odmienny; przypowieść o siewcy mówi o nasieniu roślinnym, a 1 P 1, 33 o nasieniu ludzkim. Jednak treść teologiczna ukryta w tych obrazach nie tylko jest do siebie zbliżona, ale się wzajemnie wyjaśnia i uzupełnia.

Na podstawie kontekstu i myśli głównej przypowieści o siewcy nietrudno dostrzec, że omawia ona zbawczą misję Jezusa. Misja ta wbrew wszelkim trudnościom wyda obfite plony, gdyż jest to zbawcza akcja Słowa Bożego — Jezusa Chrystusa⁴⁶. Jezus i Jego misja jest przedstawiona w przypowieści o siewcy w obrazie nasienia, a w wyjaśnieniu do przypowieści określona jako słowo Boże.

Pierwszy list św. Piotra w 1,23 omawia wzniosłość chrześcijańskiego życia, które zmierza do zbawienia — do nieśmiertelności. Przyczyną tego życia jest słowo Boże zilustrowane w obrazie nasienia niezniszczalnego. Kontekst 1,23, a przede wszystkim teksty myślowo pokrewne, wskazują jak należy rozumieć słowo Boże i znaczenie nasienia. Jest to przede wszystkim odwieczny, zbawczy plan Boga, czyli Jego zbawcza wola zrealizowana w życiu Jezusa, szczególnie w jego męce i uwielbieniu, jak również w działalności Ducha Świętego.

Przez porównanie przypowieści o siewcy i 1 P 1,23 otrzymujemy głęboką treść teologiczną wyrażoną w obrazie nasienia. W przypowieści o siewcy oznacza ono zbawczą misję Jezusa, którą Chrystus spełnia przez swoje czyny, cuda i naukę, w ogóle przez całe swoje życie. Natomiast 1 P 1,23 w obrazie nasienia wskazuje na inne dzieła zbawcze Jezusa, a mianowicie na jego śmierć i zmartwychwstanie, jak również na działanie zbawcze całej Trójcy Świętej.

SIGNIFICATION DU „GERME INCORRUPTIBLE” DANS 1 P 1,23

Le contexte du vers 1 P 1,23 parle de la grandeur de la vie chrétienne dont la destinée est l'immortalité, grâce aux plans éternels de Dieu concernant le salut, grâce à la Passion et à la Résurrection du Christ, comme aussi grâce à l'action du Saint Esprit.

Saint Pierre dans 1 P 1,23 affirme que les chrétiens ont été régénérés du germe incorruptible grâce à la Parole de Dieu. En vertu du contexte et du discours de Saint Pierre contenu dans A 10,37—40, nous supposons que par la Parole de Dieu Saint Pierre comprend la Vie, la Passion, la Mort et la Résurrection du Christ.

Le germe incorruptible est une présentation imagée du sens contenu dans la notion de la Parole de Dieu. La similitude des définitions données au germe et à la Parole de Dieu (incorruptible = vivant, éternel) le démontre.

En considérant encore le contexte, nous supposons que la germe incorruptible signifie aussi les plans éternels de Dieu concernant le salut.

⁴⁶ Por. mój artykuł: *Znaczenie nasienia w Łukaszej przypowieści o siewcy*, *Collectanea Theologica* 43(1973) f. II. 79n., 83.